

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 8. januara 2019.godine
Ref. br.:RK 1315/19

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI151/17

Podnosilac

Elife Murseli

**Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Pml.br. 195/2017
od 11. oktobra 2017. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa. Elife Murseli, iz sela Doganjevo, opština Kačanik (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Pml.br. 195/2017 od 11. oktobra 2017. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene Presude, kojim podnositeljka zahteva tvrdi da joj je povređen član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i član 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 31 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).
5. Dana 31. maja 2018. godine, Ustavni Sud (u daljem tekstu: Sud) je na administrativnoj sednici usvojio izmenu-dopunu Poslovnika o radu, koji je objavljen u Službenom listu Republike Kosovo 21. juna 2018. godine i stupio na snagu 15 (petnaest) dana nakon njegovog objavljivanja. Sledstveno, tokom razmatranja zahteva, Sud će se pozivati na pravne odredbe novog Poslovnika na snazi.

Postupak pred Sudom

6. Dana 12. decembra 2017. godine, podnositeljka je podnela zahtev Sudu.
7. Dana 15. decembra 2017. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog datuma, predsednica Suda je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Bekim Sejdiu i Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, članovi.
8. Dana 16. januara 2018. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i dostavio kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
9. Dana 16. juna 2018. godine, okončan je mandat sudijama: Snezhani Botusharovi i Almiru Rodriguesu. Dana 26. juna 2018. godine, okončan je mandat sudijama: Altayu Suroyu i Ivanu Čukaloviću.
10. Dana 9. avgusta 2018. godine, predsednik Republike Kosovo je imenovao nove sudije: Bajrama Ljatifija, Safeta Hoxhu, Radomira Labana, Remziju Istrefi-Peci i Nexhmija Rexhepija.
11. Dana 17. avgusta 2018. godine, predsednica Suda je donela odluku o zameni sudije izvestioca Ivana Čukalovića i umesto njega imenovala sudiju Bajrama Ljatifija, dok je 23. oktobra predsednica Suda imenovala sudiju Remziju Istrefi-Peci za člana Veća za razmatranje umesto bivšeg sudije Snezhane Botusharove.

12. Dana 11. decembra 2018. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

13. Dana 28. aprila 2014. godine, oko 14:32 časova, na magistrali Priština-Uroševac, u selu Banulić, opština Lipljan, desila se saobraćajna nesreća u kojem je bila uključena i podnositeljka zahteva.
14. Dana 1. septembra 2014. godine, Osnovno tužilaštvo u Prištini je podiglo optužnicu sa brojem PP. br. 3535/2014, optužujući podnositeljku zahteva za krivično delo "ugrožavanje javnog saobraćaja" iz člana 378, stav 6, u vezi sa stavom 1 Krivičnog zakonika Republike Kosovo (u daljem tekstu: KZRK).
15. Dana 12. septembra 2014. godine, Osnovni sud u Prištini-ogranak u Lipljanu je, presudom P.br.231/14, koja sadrži i prekršajni nalog, podnositeljku zahteva oglasio krivom za krivično delo "ugrožavanje javnog saobraćaja" iz člana 378, stav 6, u vezi sa stavom 1 KZRK-a i osudio novčanom kaznom u iznosu određenom kao u izreci prekršajnog naloga.
16. Dana 23. septembra 2014. godine, podnositeljka zahteva je preko pošte podnela prigovor na gore navedenu presudu i prekršajni nalog, kao njen sastavni deo.
17. Dana 10. oktobra 2014. godine, Osnovni sud u Prištini-ogranak u Lipljanu je rešenjem sa istim brojem P.br. 231/14 odbacio, kao van roka, prigovor podnositeljke zahteva.
18. Dana 17. oktobra 2014. godine, podnositeljka zahteva je izjavila žalbu na rešenje, kojim je odbijen njen prigovor u veću Osnovnog suda u Prištini.
19. Dana 3. aprila 2015. godine, veće sastavljeno od 3 (tri) sudije je usvojilo, kao osnovanu, žalbu podnositeljke zahteva i proglasio njen prigovor, kao blagovremen, i odlučio da "*se predmet vrati u fazu glavnog pretresa*".
20. Dana 23. maja 2016. godine, budući da je sada rešenjem stvar vraćena u fazu glavnog pretresa, Osnovni sud u Prištini-ograna u Lipljanu je presudom P.br 231/14, podnositeljku zahteva oglasio krivom za krivično delo "ugrožavanje javnog saobraćaja", prema članu 378, stav 6, u vezi sa stavom 1 KZRK-a i osudio novčanom kaznom u iznosu određenom kao u izreci presude.
21. Dana 13. juna 2016. godine, podnositeljka zahteva je preko svog pravnog branioca izjavila žalbu na presudu Osnovnog suda, kojom je oglašena krivom, zbog bitne povrede odredaba krivičnog zakonika i pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja.
22. Dana 11. oktobra 2016. godine, Apelacioni sud je, presudom PAI. br. 859/2016, odbio, kao neosnovanu, žalbu podnositeljke zahteva i potvrdio presudu Osnovnog suda u Prištini-ogranak u Lipljanu.

23. Dana 10. jula 2017. godine, podnositeljka je podnela zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu Kosova.
24. Dana 11. oktobra 2017. godine, Vrhovni sud Kosova je, presudom Pml.br. 195/2017, odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti.

Navodi podnosioca

25. Podnositeljka zahteva tvrdi da su joj osporenim odlukama povređeni članovi 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava.
26. Podnositeljka zahteva je dalje tražila od Suda da ukine sve sudske odluke svih stepena i proglasi zahtev prihvatljivim.

Prihvatljivost zahteva

27. Sud prvo ocenjuje da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti, propisani Ustavom, dalje navedeni Zakonom i Poslovníkom.
28. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane], stav 7 Ustava, koji propisuje:

“7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

29. Sud se takođe poziva i na član 47 zakona o sudu koje predviđa:

Član 47 Individualni zahtevi

1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

30. Sud se poziva i na pravilo 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovníka, koje propisuje:

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

31. Sud utvrđuje da zahtev podnositeljke ispunjava uslove člana 113.7 u pogledu ovlašćene strane i iscrpljenja pravnih sredstava i podnet je u roku koji je propisan u članu 49. Zakona i ispunjava uslove da bude razmotren od strane Suda.
32. Sud podseća da je podnositeljka zahteva posebno navodila da su joj presudom Vrhovnog suda Pml. br. 195/2017 od 11. oktobra 2017. godine, a i drugim

sudskim odlukama, povređena ljudska prava, kao što je istakla u zahtevu i to posebno jer je „bez razloga oglašena krivom za krivično delo“ za koje se tereti.

33. Podnositeljka zahteva je tvrdnje o povredi ustavnih prava posebno potkrepila na činjenici da su, prema njoj, „Osnovni sud u veću sastavljenom od tri članova poništili presudu sudije samo tog suda-ogranak u Lipljanju, vraćajući stvar na ponovno odlučivanje“.

Relevantne ustavne odredbe za koje se tvrdi da su povređene i odredbe Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP) koje se odnose na ta prava

Član 31. Ustava [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

“1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda”.

Član 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije]

“1. Garantuje se pravo na rad.

2. Svako lice ima pravo da slobodno izabere svoju profesiju i radno mesto”.

Član 6.1 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, koji propisuje:

“Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom”.

Odredbe zakona u vezi sa zahtevom

Zakonik o krivičnom postupku Republike Kosovo (br. 04/L-123)

Član 493

Zahtev za izdavanje kaznenog naloga

1. Za krivična dela za koja je propisana kazna zatvora do tri (3) godine ili novčana kazna, a za koja državni tužilac sazna na osnovu verodostojne krivične prijave, može u optužnom predlogu da zatraži da sud izda kazneni nalog kojim se optuženom licu izriče određena kazna bez održavanja glavnog pretresa.

2. Državni tužilac može zatražiti određivanje jedne ili više od sledećih mera: novčana kazna, zabrana upravljanja motornim vozilom, naredbu

objavljivanja presude u medijima, zaplena predmeta, sudska opomena ili zaplena materijalne koristi stečene izvršenjem krivičnog dela”.

34. Sud podseća da na osnovu člana 53. Ustava [Tumačenje odredbi ljudskih prava] “*Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava*” [ESLJP], stoga, tokom razmatranja podnetih slučajeva, Sud se poziva na sudsku praksu ESLJP-a.
35. Shodno tome, Sud, uzimajući u obzir svoju sudsku praksu, sudsku praksu ESLJP-a, navodi podnositeljke zahteva se odnose i na član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima [EKLJP], koji propisuju:
36. Tokom razmatranja tvrdnji o povredi ljudskih prava na pravično i nepristrasno suđenje, Sud ocenjuje da li je sudski proces u celosti bio pravičan i nepristrasan, kao što je i propisano u članu 31. Ustava (vidi, između ostalog: *mutatis mutandis, Edwards protiv Ujedinjenog kraljevstva*, 16. decembra 1992. godine, str. 34, serija A. br. 247, i *B. Vidal protiv Belgije*, 22. april 1992. godine. str. 33, serija A. br. 235).
37. Sud primećuje da se argumenti podnositeljke zahteva u vezi sa povredom prava na pravično i nepristrasno suđenje sastoje u pogrešnom i nepotpunom utvrđivanju činjeničnog stanja, proceduralnim greškama i činjenici da ona smatra da nije bila kriva za izazvanu saobraćajnu nesreću..
38. Sud utvrđuje da početni postupak u Osnovnom sudu u Prištini - ogranak u Lipljanu bio sproveden na osnovu zahteva nadležnog tužilaštva gde je traženo izdavanje prekršajnog naloga, jer je prema tužilaštvu bilo dovoljnih i verodostojnih dokaza da je podnositeljka zahteva bila izvršilac krivičnog dela za koje se tereti.
39. Od suda se tražilo da se kazna izrekne bez glavnog pretresa Sud je usvojio ovaj zahtev i presudom P. br. 231/14 koja sadrži prekršajni nalog izrekao novčanu kaznu kao u osporenoj presudi.
40. Sud dalje primećuje da je podnositeljka zahteva podnela prigovor na ovu presudu, koja je odbijena kao van roka od strane sudije pojedinca tog suda, dok je veće sastavljeno od 3 (tri) sudije Osnovnog suda u Prištini, žalbu podnositeljke zahteva u vezi sa odbijenim prigovorom usvojio kao osnovanu i stvar vratio na odlučivanje na glavnom pretresu.
41. Veće je obrazložilo svoje rešenje činjenicom da je podnositeljka zahteva podnela žalbu preko pošte, tako da se kao datum podnošenja žalbe trebao uzeti 23. septembar 2014. godine, znači u propisanom zakonskom roku, i zbog toga, prema mišljenju veća, žalba je bila blagovremena.
42. U tom smislu, Sud utvrđuje da kada je veće Osnovnog suda u Prištini odlučilo da se pravna stvar vrati na glavni pretres, tada je postupak protiv podnositeljke zahteva počeo razmatranjem merituma slučaja u nadležnom prvostepenom sudu, zakazujući održavanje glavnog pretresa.

43. Sud takođe primećuje da nakon što je slučaj vraćen na glavni pretres, Osnovni sud u Prištini-ogranak u Lipljanu je, presudom P.br. 231/14 od 23. maja 2016. godine, podnositeljku zahteva oglosio krivom i izrekao novčanu kaznu kao u presudi.
44. Osnovni sud je, između ostalog, u obrazloženju presude istakao *“da je optužena Elife Murseli izvršila krivično delo ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 378. st. 6 u vezi sa st. 1 KZRK-a, što je utvrđeno na osnovu izjave oštećenog-svedoka K. Th., koji na pitanje tužioca u vezi sa nezgodom dodaje da je upravljao motornim vozilom tipa Audi F 4 u pravcu Prištine, brzinom od oko 50-60 km/h, vreme je bilo suvo i bez padavina, i da se dok se on kretao u svojoj kolovoznoj traci sa suprotne strane približavalo kombi vozilo koje su pretekla dva vozila pre Golfa 2, i da je kada se isti približio kombi vozilu, vozilo Golf 2 pokušalo da uđe u preticanje, kada mu je oštećeni dao znak dugim svetlima, ali je vozilo tipa Golf počelo da pretiče kombi dok je isti bio na udaljenosti od samo 4-5 metara, i da se isto sudarilo sa njegovim vozilom”*.
45. Osnovni sud je dalje obrazložio: *“Sud je ocenio odbranu optužene, ali istoj nije poklonio veru jer je kao takva u potpunoj suprotnosti sa izjavom oštećenog i saobraćajnim ekspertizama jer ista u svojoj izjavi pokušava da izbegne krivičnu odgovornost za krivično delo opisano kao u izreci ove presude, i kao takva nije nimalo pouzdana”*.
46. Apelacioni sud je, ocenjujući žalbu podnositeljke zahteva na presudu Osnovnog suda, presudom PAI. br. 859/2016 od 11. oktobra 2016. godine, odbio, kao neosnovanu, žalbu podnositeljke i potvrdio presudu prvostepenog suda. Tom prilikom, Apelacioni sud je obrazložio: *“Po oceni Apelacionog suda, prvostepeni sud je na osnovu izvedenih dokaza, pravilno i potpuno ocenio sve relevantne činjenice u ovom krivično-pravnom predmetu i na osnovu njih izveo pravilne i zakonite zaključke, a ove razloge koje je naveo prvostepeni sud u obrazloženju ožalbene presude kao pravilne i zakonite u celosti uvažava i ovaj sud. U izjavljenoj žalbi se ničim ne dovodi u pitanje činjenično stanje koje je utvrdio prvostepeni sud”*.
47. Sud utvrđuje da je Apelacioni sud ocenio sve druge navode podnositeljke zahteva i na sve je dao pun odgovor.
48. Sud dalje utvrđuje da je Vrhovni sud, razmatrajući zahtev za zaštitu zakonitosti, presudom Pml. br. 195/2017, odbio zahtev podnositeljke i obrazložio, između ostalog, u vezi sa pobijenim presudama: *“Presuda je sačinjena shodno zahtevima Zakonika o krivičnom postupku, ima razumljivu izreku i zakonske razloge o odlučnim činjenicama, zasnovana je na pravilnoj oceni dokaza koji su izvedeni na glavnom pretresu, što važi i za drugostepenu presudu, zbog čega je navod iz zahteva za zaštitu zakonitosti neosnovan”*.
49. Sud ponavlja da konstantno tumačenje zakona, njegova primena u određenim stvarima i ocena činjenica i okolnosti predstavljaju pitanja koja dele nadležnost redovnih sudova od ustavne nadležnosti. Ustavna kontrola koju vrši ovaj Sud nad sudskim odlukama je ograničena samo na funkciji zaštite ustavnih prava pojedinca, dok problemi tumačenja i primene zakona za rešavanje konkretnih

stvari ne predstavljaju ustavnu nadležnost, ako i ukoliko nisu praćeni povredom ovih prava. (Vidi, među mnogim drugima: rešenje Suda u slučaju KI47-48/15 od 12. marta 2015. godine, podnosioci zahteva: *Beqir Koskoviku i Mustafë Lutolli*).

50. U stvari, Sud ističe da je njegov zadatak da oceni da li su relevantni postupci u redovnim sudovima bili pravični u celosti, uključujući i način na koji su uzeti dokazi, ili su na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, stav 16, odluka ESLJP-a o prihvatljivosti zahteva od 30. juna 2009. godine; *Edwards protiv Ujedinjenog kraljevstva*, stav 34, presuda ESLJP-a od 16. decembra 1992. godine; *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, stav 68, presuda ESLJP-a od 6. decembra 1988. godine).
51. Na osnovu načela supsidijarnosti, Sud ne može preuzeti ulogu suda četvrtog stepena i ne odlučuje o konačnom ishodu sudskih odluka (vidi: *FeMetrebi protiv Gruzije*, stav 31, presuda ESLJP-a od 31. jula 2007. godine vidi, i: rešenje Suda u slučaju KI70/11, podnosilaca zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, od 16. decembra 2011. godine).
52. Sud primećuje da je podnositeljka zahteva imala brojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj pred Osnovnim sudom u Prištini, Apelacionim sudom i Vrhovnim sudom, koristeći sredstva za žalbu aktivno je učestvovala u svim fazama sudskog postupka, te se proces u celosti ne može oceniti kao proizvoljan ili nepravičan.
53. U okolnostima slučaja, Sud ne nalazi da su odluke redovnih sudova proizvoljne ili da ukazuju na povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje, čak štaviše kada su se svi navodi podnositeljke zahteva odnosili na pravne i neustavne povrede prilikom čega, podnositeljka zahteva nije ni na jedan način pružila dokaze o tome kako je i u kojim okolnostima navodno ustavno pravo povređeno.
54. Sud dalje utvrđuje da je podnositeljka zahteva samo pomenula odredbu člana 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije], ne pružajući pritom nijedan dokaz na osnovu koga bi se mogla utvrditi povreda ove ustavne odredbe.
55. U stvari, Sud jasno utvrđuje da nijednom presudom redovnih sudova, podnositeljki zahteva nije uskraćeno pravo na rad i obavljanje profesije. Štaviše, ovo ustavno pravo nije ni indirektno pomenuto ni u jednoj od tih presuda. Činjenica da novčana kazna izrečena u krivičnom postupku može uticati na njen posao, nije dokaz na ustavnom nivou da bi se utvrdila povreda navodnog prava.
56. Kao rezime, Sud zaključuje da podnositeljka zahteva nije dokazala i dovoljno potkrepila tvrdnju o povredi prava garantovana Ustavom, stoga, u skladu sa pravilom 39 (2), zahtev treba da se proglasi neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, na ustavnim osnovama.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava i u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika, 11. decembra 2018. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bajram Latifi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi